

Uvodna riječ ili ponešto o političkoj filozofiji

Nela Lazić Pilipović
Udruženje Sofia

Čovjekova potreba za udruživanjem, stvaranjem saveza, plemena ili ugovora je jedna od najstarijih društvenih potreba. Potreba za pripadanjem određenoj zajednici i uređenje te zajednice je nešto što gotovo prirodno dolazi samo po sebi.

Filozofija se bavi čovjekom, a samim tim i državom. U filozofskom smislu, ideje kojima je čovjek vođen u realizaciji svojih potreba su svakako Pravednost, Istina, Ljubav, Sloboda, itd.

Od antičkih vremena do danas filozofska misao o uređenju države i društva je prošla kroz različite epohe. Mislioci poput Platona i Aristotela svojim pogledom na uređenje države i društva su i danas aktuelni, jer svojom originalnom mišlju su dotakli samu suštinu čovjekove prirode.

Platon u svojim fundamentalnim djelima *Država* i *Zakoni*, pokazuje put kojim društvo treba da se organizuje da bi se živjela vrlina i duh vremena. Aristotel nas je učio da je čovjek društveno biće, koje pred očima mora da ima ne samo najbolju državu nego i moguću. Zadaća države je da moralno usavrši građane, a ona postoji radi sretnog i dobrog života. Država je zajednica nekog određenog ustava, a formalni princip države je Ustav.

Toma Akvinski nas je učio o državi Božijoj, njegovo shvatanje vladara i države je biblijska staza koja je i danas jednako aktuelna. Nikolo Makijaveli se ne bavi državom izgrađenoj na etičkim i moralnim principima, nego analizom onoga što je stvarno. Tako da je za života svoje ideje nudio onim akoci su bili vlast. Njegovo djelo *Vladar* je u najblažem smislu pripručnik za svakog pojedinca koji se bavi usponom na političkoj ljestvici.

17. i 18. vijek su izuzetno važni u filozofskom ali i društvenom smislu. Razvoj prosvetiteljstva i francuska

buržoaska revolucija su nam donijeli promjene u samom razmišljanju o idejama udruživanja, formi društvenog ugovora, konvencijama o ljudskim pravima i drugim političkim spisima koja su obilkovala našu stvarnost.

Razmišljanje o državi, društvu i uređenju su okosnica razvoja zapadnoevropske civilizacije. Tomas Hobs, Žan-Žak Ruso, Volter, Džon Lok, Dejvid Hjum i drugi velikani svog vremena dali su veliki doprinos u samom razumijevanju čovjekove prirode, da li ona bila slobodna i čista od društvenih bolesti ili pokvarena i zla u okviru civilizacije. Normativi naših sistema su nastali na temeljima političke filozofije. Kao što je Ruso učio da iz Društvenog ugovora nastaje suverenitet naroda, a zakoni su valjani samo onda ako su nastali u skladu sa opštom voljom, u protivnom su samo individualna naredba.

Bavljenje čovjekom znači bavljenje njegovom realnošću. Ako želimo da shvatimo sadašnjost i da gradimo budućnost, neminovno moramo upoznati našu prošlost. Istorija političke misli nas uči da ideali kojima savremeno društvo treba da teži nikada ne zastarjevaju. Krićka misao uz razvoj političke misli je svakako nešto čemu treba da težimo kao pojedinci i kao društvo.

Osvještani pojedinci su bakljonoše osvještenog društva.

Danas smo u prilici da svjedoćimo velikim istorijskim događajima, pandemijama, socijalnim nemirima, ratovima, nestaćicama energenata, ekonomskim krizama, padu moralnih vrijednosti, globalizaciji... Obzirom na društvene prilike, zadatak svakog razumnog čovjeka je da koristi svoje potencijale i da gradimo društvo morala, održivosti i građanstva utemeljeno na vrijednostima koje su nam date još od antičkih vremena.